

หรือ

เกี่ยวกับการคิดค่าปรับและการงดหรือลด ค่าปรับในช่วงระยะเวลาตรวจรับงาน^๑

ข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบล ท. ได้ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด น. ผู้รับจ้าง ทำการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๑๕๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือพื้นคอนกรีตไม่น้อยกว่า ๖๐๐ ตารางเมตร จำนวน ๑ สาย โดยคิดค่าจ้างเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จภายในวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ หากไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาดังกล่าว ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่เทศบาลเป็นรายวัน ในอัตราวันละ ๒๐๐ บาท จนกว่างานจะแล้วเสร็จตามสัญญา

ต่อมาวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผู้รับจ้างได้ทำบันทึกส่งมอบงาน ซึ่งวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เทศบาลตำบล ท. ผู้ว่าจ้างได้แจ้งให้ผู้รับจ้างแก้ไขงานที่บกพร่องและไม่เป็นไปตามสัญญา ซึ่งต่อมาวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ผู้รับจ้างได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรับมอบและตรวจสอบงานที่แก้ไข ซึ่งวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ ผู้ว่าจ้างก็แจ้งให้ผู้รับจ้างแก้ไขงานอีกบางส่วนเพราะผลงานยังไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา ต่อมาวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ ผู้รับจ้างก็แจ้งให้ผู้ว่าจ้างทราบว่าได้ดำเนินการแก้ไขงานเรียบร้อยแล้ว และในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ คณะกรรมการตรวจการจ้างของผู้ว่าจ้างได้ตรวจรับมอบงานและเสนอปรับผู้รับจ้างเนื่องจากงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญา รวมจำนวน ๙๑ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึง ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕) ในอัตราวันละ ๒๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๘,๒๐๐ บาท ซึ่งผู้รับจ้างได้มีหนังสือขอให้ผู้ว่าจ้างพิจารณางดค่าปรับในช่วงระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างตรวจรับมอบงาน

ข้อหาหรือ

เทศบาลตำบล ท. จึงหาหรือว่า การคิดค่าปรับของเทศบาลดังกล่าวถูกต้องหรือไม่

ความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด

แม้ว่าผู้รับจ้างจะได้ส่งมอบงานภายในกำหนดเวลาตามสัญญาจ้างดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้รับจ้างยังทำงานไม่แล้วเสร็จในส่วนของคุณภาพยังไม่มีการบดอัดป้ายโครงการยังไม่เรียบร้อย และถนนคอนกรีตยังไม่ได้มาตรฐานตามสัญญา กรณีจึงถือได้ว่าผู้รับจ้างได้ชำระหนี้ให้กับเทศบาลฯ ครบถ้วนถูกต้องและเรียบร้อยตามสัญญาแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๘^๑ และมาตรา ๒๑๕^๒ ประกอบมาตรา ๓๒๐^๓ ดังนั้น ผู้รับจ้างจึงยังคงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่เทศบาลฯ โดยเสียค่าปรับเป็นรายวันตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญาจ้างจนถึงวันที่ได้ส่งมอบงานที่ถูกต้องครบถ้วนให้เป็นที่ยอมรับเรียบร้อยตามสัญญาจ้างข้อ ๑๕ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๑

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเทศบาลฯ ใช้เวลาในการพิจารณาตรวจรับงานรวมถึงการทดสอบกำลังอัดตัวอย่างคอนกรีตของโยธาธิการจังหวัด นับแต่วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ที่ผู้รับจ้างได้แจ้งส่งมอบงานจนถึงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเทศบาลตำบล ท. ได้แจ้งแก่ผู้รับจ้างว่างานไม่ผ่านการตรวจรับ และระยะเวลาระหว่างวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ที่เทศบาลฯ ได้แจ้งให้ผู้รับจ้างดำเนินการทดสอบคุณภาพวัสดุคอนกรีตเมื่อคอนกรีตมีอายุครบ ๒๘ วันจนถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ ที่เทศบาลฯ แจ้งให้ผู้รับจ้างแก้ไขงานอีกครั้งหนึ่งเนื่องจากผลการทดสอบคอนกรีตในพื้นที่บางส่วนไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจรับและการตรวจทดสอบดังกล่าวนี้ เป็นขั้นตอนทางราชการซึ่งถือว่าเป็นพฤติการณ์ที่ผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๕^๔ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๓๒ (๓)^๕

* อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานที่ปรึกษาอัยการสูงสุด

^๑ ส่วนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ พ. ๗๕/๒๕๔๖

^๒ ป.พ.พ. มาตรา ๒๐๘ การชำระหนี้จะให้สำเร็จผลเป็นอย่างไรก็ดี ลูกหนี้จะต้องขอปฏิบัติชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้เป็นอย่างนั้นโดยตรง

แต่ถ้าเจ้าหนี้ได้แสดงแก่ลูกหนี้ว่า จะไม่รับชำระหนี้ก็คิด หรือเพื่อที่จะชำระหนี้เจ้าหนี้จำเป็นต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนก็คิด ลูกหนี้จะบอกกล่าวแก่เจ้าหนี้ว่าได้เตรียมการที่จะชำระหนี้ไว้พร้อมเสร็จแล้ว ให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้นั้น เท่านั้นก็นับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว ในกรณีเช่นนี้ท่านว่าค่าบอกกล่าวของลูกหนี้ก็นับว่าสมควรกับค่าขอปฏิบัติชำระหนี้

^๓ ป.พ.พ. มาตรา ๒๑๕ เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ไซ้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้นก็ได้อีก

^๔ ป.พ.พ. มาตรา ๓๒๐ อันจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วน หรือให้รับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้ ท่านว่าหาอาจจะบังคับได้ไม่

^๕ ป.พ.พ. มาตรา ๒๐๕ ตราบโถการชำระหนี้ที่มิได้กระทำลงเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ ตราบนั้นลูกหนี้ยังหาได้ชื่อว่าผิดนัดไม่

^๖ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ข้อ ๑๓๒ (๓) (สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ข้อ ๑๓๔) โดยกำหนดว่า

“การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลงให้อยู่ในอำนาจของหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จะพิจารณา แต่ถ้าวงเงินในการสั่งการให้จัดหาครั้งนั้นเกินอำนาจของหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา และให้พิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริงเฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- (๒) เหตุสุดวิสัย
- (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

หัวหน้าส่วนราชการของเทศบาล อาจใช้ดุลพินิจในการที่จะพิจารณา
งดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญาฝ่ายผู้รับจ้างได้ โดยคำนวณหัก
ระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจรับและการตรวจทดสอบดังกล่าวออกจาก
วันที่ล่าช้าทั้งหมดที่แจ้งปรับผู้รับจ้างไว้

ข้อสังเกต

๑. การคิดค่าปรับโดยหลักการแล้ว จะต้องทำการคิด
ค่าปรับนับถัดจากวันครบกำหนดส่งมอบตามสัญญาหรือนับจากวัน
ที่ได้รับการขยายระยะเวลาการส่งมอบออกไปจนกว่าผู้รับจ้างหรือผู้ขาย
จะส่งมอบพัสดุครบถ้วนถูกต้องตามสัญญา โดยหักวันที่คณะกรรมการ
ใช้ไปในการตรวจรับออกด้วย เนื่องจากระยะเวลาในการตรวจการจ้าง
ของคณะกรรมการตรวจการจ้างเพื่อรับงาน หาใช่เกิดจากความล่าช้า
ของผู้รับจ้างที่ไม่ทำงานจ้างให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาไม่ กรณี
จึงไม่ควรปรับเอาเป็นความผิดแก่ผู้รับจ้าง โดยสำนักงานอัยการ
สูงสุด ได้เคยมีความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้ว ตามหนังสือที่
มท. ๑๐๐๒/๖๕๙๒ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๒^๑

๒. แม้ว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานภายในกำหนดเวลาตามสัญญา
แต่งานที่ส่งมอบไม่เรียบร้อย จะต้องมีการแก้ไขงานให้เรียบร้อยก่อนนั้น
ไม่ถือว่าวันส่งมอบงานเป็นวันที่มีการรับมอบงานโดยผู้จ้าง ต้องถือว่า
วันที่มีการแก้ไขงานเรียบร้อยแล้วและรับมอบงานจริงโดยผู้จ้าง
เป็นวันรับมอบงาน จึงเป็นกรณีที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานล่าช้าเกินกว่าที่
กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา และจะต้องถูกปรับตามสัญญา ซึ่ง
ความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามข้อหารือนี้ สอดคล้องกับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๐๓/๒๕๕๖^๒ และคำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดที่ อ.๓๒/๒๕๕๖) โดยตามคำพิพากษาของศาลปกครองในคดีที่
อ.๓๒/๒๕๕๖ ดังกล่าว เป็นกรณีที่ผู้รับจ้างปกปิดความชำรุด
บกพร่องในงาน ศาลปกครองสูงสุดได้ให้เหตุผลว่า การที่ผู้รับจ้าง
ส่งมอบงานงวดสุดท้าย โดยรู้งานของตนไม่ถูกต้องตามสัญญา
แต่ไม่แก้ไข ซึ่งแม้ว่าคณะกรรมการตรวจการจ้างจะตรวจงาน และสั่ง
ให้ผู้รับจ้างแก้ไขงานที่ผิดแบบล่าช้าไปบ้างก็ตาม ผู้รับจ้างก็ไม่อาจ
กล่าวอ้างได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างต้องเสียค่าปรับเพราะ
ผู้รับจ้างย่อมรู้งานตนปฏิบัติไม่ถูกต้องและมีหน้าที่ต้องแก้ไขให้ถูกต้อง
เสียก่อนส่งมอบงาน (ไม่ใช่รอให้คณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจ
พบแล้วจึงแก้ไข ฉะนั้น เหตุแห่งการส่งมอบงานล่าช้าจึงเกิดจากการ
ที่ผู้รับจ้างจงใจปฏิบัติผิดสัญญา ไม่ใช่เกิดจากการตรวจรับงานของ
คณะกรรมการตรวจการจ้าง ผู้จ้างจึงมีสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีกรณี
ส่งมอบงานล่าช้าได้ตั้งแต่วันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา จนถึงวันที่
ผู้รับจ้างส่งมอบงานที่แก้ไขแล้วเสร็จ

๓. ในกรณีที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานภายในกำหนดระยะเวลา
ตามสัญญา และงานที่ส่งมอบถูกต้องเรียบร้อยเป็นไปตามสัญญา
ยอมถือว่าผู้รับจ้างได้ส่งมอบงานตั้งแต่วันที่มีการส่งมอบงานแล้ว
จะคิดค่าปรับในช่วงระยะเวลาต่อมาไม่ได้ ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า
ด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๗๒ (๕)^๓ หรือ ๗๒(๕)^๔ แล้วแต่กรณี
ทั้งนี้ตามความเห็นของ กวพ. ตามนัยหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร
๑๐๐๑/ว ๒๘ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ และตามหนังสือที่
นร (กวพ) ๑๒๐๔/๑๖๖๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗^๕

^๑ นอกจากนี้ ในสำนวนหารือที่ พ. ๕๘/๒๕๓๕ สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นว่า “ในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบสิ่งของล่วงหน้าตามสัญญา ระยะเวลา
ที่ต้องเสียไปอันเนื่องมาจากความล่าช้าในการตรวจทดสอบคุณภาพสิ่งของโดยคณะกรรมการตรวจรับไม่ว่าจะเป็นการทดลองก็ครั้งก็ตาม ความล่าช้าในการ
ตรวจทดสอบนี้ย่อมอาจถือเป็นความผิดของผู้ขายได้ ดังนั้นในการคำนวณเงินค่าปรับจะต้องนำเวลาที่เสียไปในการทดลอง ไปหักออกจากจำนวนวันที่ล่าช้า
ทั้งหมดเสียก่อน”

^๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๐๓/๒๕๕๖ “วันที่โจทก์ส่งมอบงานครบถ้วนและปรับพื้นที่ยอมไม่เป็นการแน่นอนว่าจำเลยที่ ๑ จะรับมอบงานหรือไม่ มิใช่ว่าเมื่อโจทก์ส่ง
มอบงานแล้วจำเลยที่ ๑ จะต้องชำระสินจ้างให้แก่โจทก์ทันทีเพราะงานที่ส่งมอบอาจมีข้อบกพร่องอื่นจะต้องแก้ไขเสียก่อน โจทก์จึงอาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้
นับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ รับมอบงานเป็นต้นไป จำเลยที่ ๑ ลงชื่อในบันทึกท้ายหนังสือของคณะกรรมการตรวจรับงานเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๕ แต่ก็ยังมี
ข้อเรียกร้องให้โจทก์ปรับคนให้เรียบร้อยเสียก่อน แสดงว่าการรับมอบงานของจำเลยที่ ๑ ไม่เร็วไปกว่าวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๕ โจทก์ยื่นฟ้องเมื่อวันที่
๒๕ เมษายน ๒๕๔๑ จึงยังไม่พ้นกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่โจทก์อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้ไม่ขาดอายุความ”

^๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ

ข้อ ๗๒ คณะกรรมการตรวจการจ้าง มีหน้าที่ดังนี้

..... ๔๓๔.....

(๕) เมื่อตรวจเห็นว่าเป็นการถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามแบบรูปราชการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาแล้ว ให้ถือว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานครบถ้วนตั้ง
วันที่ผู้รับจ้างส่งงานจ้างนั้น และให้ทำใบรับรองผลการปฏิบัติงานทั้งหมดหรือเฉพาะงวด แล้วแต่กรณี โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย ๒ ฉบับ มอบให้แก่
ผู้รับจ้าง ๑ ฉบับ และเจ้าหน้าที่พัสดุ ๑ ฉบับ เพื่อทำการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง และรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ

ในกรณีที่เห็นว่าผลงานที่ส่งมอบทั้งหมดหรืองวดใดก็ตามไม่เป็นไปตามแบบรูปราชการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา ให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการ
ผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อทราบ หรือสั่งการ แล้วแต่กรณี

๔๓๕

^๔ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ

ข้อ ๗๒ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ มีหน้าที่ดังนี้

๔๓๕

(๕) เมื่อตรวจถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้รับพัสดุไว้และถือว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างได้ส่งมอบพัสดุถูกต้องครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุนั้นมา
ส่ง แล้วมอบแก่เจ้าหน้าที่พัสดุพร้อมกับทำใบตรวจรับโดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย ๒ ฉบับ มอบแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ๑ ฉบับ และเจ้าหน้าที่พัสดุ ๑
ฉบับ เพื่อดำเนินการเบิก

^๕ ความเห็นของ กวพ. ตามนัยหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร ๑๐๐๑/ว ๒๘ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ และตามหนังสือที่ นร (กวพ) ๑๒๐๔/๑๖๖๕
ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ “เมื่อส่วนราชการผู้จ้างได้รับทราบการส่งมอบแล้ว คณะกรรมการตรวจการจ้างก็จะทำการตรวจรับงานจ้างนั้น ถ้าคณะ
กรรมการเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามแบบรูป ราชการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาจ้างแล้ว คณะกรรมการฯ จะตรวจรับไว้ในราชการ ซึ่งการ
ตรวจรับของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวจะมีผลย้อนหลังไปถึงวันที่การส่งมอบงานของผู้รับจ้างมีผล ตามนัยระเบียบฯ ข้อ ๗๒ (๕) ดังนั้น การนับระยะเวลาใน
การคิดค่าปรับผู้รับจ้าง ต้องนับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันที่ผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จและส่งมอบงานจ้าง”

การที่ผู้ว่าจ้างได้รับหนังสือส่งมอบงาน และถือว่าได้มีการส่งมอบงาน (หากงานนั้นถูกต้องเรียบร้อย) จะถือเอาวันใดนั้น กวพ. ได้เคยมีความเห็นว่าถือเอาวันที่ประธานคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานได้รับหนังสือส่งมอบงาน ภายใต้เงื่อนไขว่าผู้รับจ้างต้องทำงานแล้วเสร็จจริง หากยังไม่แล้วเสร็จให้ถือตามวันที่แล้วเสร็จจริง (หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กพ) ๑๒๐๔/๑๖๖๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗^{๕๐} และที่ นร (กพ) ๑๓๐๔/๓๓๐๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๐) อย่างไรก็ตาม ต่อมาได้มีหนังสือเวียน กำหนดแนวปฏิบัติว่า ผู้รับจ้างจะต้องมีหนังสือแจ้งส่งงานมอบให้แก่ส่วนราชการ (ส่งงานสารบรรณ เจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ควบคุมงาน) โดยผู้รับหนังสือส่งมอบงานจะต้องนำหนังสือไปให้งานสารบรรณลงรับในวันนั้นทันที เว้นแต่จะไม่สามารถดำเนินการได้ทันที ก็ให้ลงรับในวันทำการถัดไป และให้ส่งมอบให้แก่ผู้ควบคุมงานต่อไป^{๕๑}

๔. การตรวจรับโดยคณะกรรมการตรวจการจ้างฯ มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่การส่งมอบงานของผู้รับจ้าง ในกรณีที่งานที่ส่งมอบเป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างครบถ้วน นั้น ย่อมมีผลไปถึงการนับระยะเวลาความรับผิดชอบของผู้รับจ้างสำหรับการรับประกันความชำรุดบกพร่องตามสัญญาด้วยว่าจะครบกำหนดสิ้นสุดในวันใด ซึ่งในกรณีดังกล่าวการนับระยะเวลาได้เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการนับระยะเวลาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๗๒ (๔) กล่าวคือ ย่อมนับตั้งแต่วันที่มีการส่งมอบงานให้กับผู้ว่าจ้าง โดยไม่ถือเอาวันตรวจรับงานของคณะกรรมการตรวจการจ้างเสร็จสิ้นเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาสำหรับความรับผิดชอบในการรับประกัน เช่น หากสัญญากำหนดระยะเวลาประกันความชำรุดบกพร่องไว้เป็นเวลา ๒ ปี นับแต่เมื่อมีการรับมอบงาน ผู้รับจ้างส่งมอบงานในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่คณะกรรมการตรวจงานจ้าง ได้ตรวจรับมอบงานเสร็จเรียบร้อยเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ในกรณีดังกล่าว ต้องถือว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานจ้างแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยไม่ถือเอาวันตรวจรับงานของคณะกรรมการตรวจการจ้างเป็นวันส่งมอบงาน ระยะเวลาสำหรับความรับผิดชอบในการรับประกันความชำรุดบกพร่องของงานจ้างตามสัญญาฯ ที่กำหนดให้มีระยะเวลา ๒ ปี นับถัดจากวันที่ได้รับมอบงานดังกล่าว จึงครบกำหนดในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (ตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๘๔/๒๕๕๒)

กรณีที่งานที่ส่งมอบไม่เรียบร้อย การส่งมอบไม่มีผลย้อนหลังไปถึงวันส่งมอบงานงวดสุดท้ายในครั้งแรก แต่ถือวันที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานที่แก้ไขแล้วโดยเรียบร้อยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลา

รับประกันความชำรุดบกพร่องตามสัญญา ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันที่ การปรับตามสัญญาสิ้นสุดลง

๕. ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขสัญญา เช่นเปลี่ยนแปลงแบบรูปหรือวัสดุ แม้ว่าการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสัญญา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ มิได้กำหนดจะต้องพิจารณาดำเนินการในช่วงใด แต่ในหลักการปฏิบัติจะต้องดำเนินการก่อนมีการตรวจรับมอบงานเสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี ถ้ามีการตรวจรับมอบงานเสร็จสมบูรณ์แล้ว ถือว่าสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือได้สิ้นสุดลง จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๖^{๕๒} อีกไม่ได้ (หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ต่วนมาก ที่ นร (กพ.) ๑๓๐๕/๑๐๒๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๐) ซึ่งเป็นกรณีที่งานตามสัญญาได้เสร็จสิ้นแล้ว เนื่องจากได้มีการตรวจรับแล้ว การแก้ไขสัญญาจึงไม่อาจกระทำได้อีก เนื่องจากล่วงเลยกำหนดเวลาที่จะสามารถแก้ไขได้แล้ว อย่างไรก็ตาม หน้าที่ตามสัญญาจ้างของผู้รับจ้าง ยังคงมีอยู่เช่นการรับประกันความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง รวมถึงหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ยังคงอยู่จนกว่าผู้รับจ้างจะพ้นภาระผูกพันตามสัญญาทั้งหมด

๖. กรณีสัญญาจ้างแบ่งงวดงานเป็นหลายงวด การตรวจรับงานในแต่ละงวด ตามนัยสัญญาจ้างทำจะระเบียบฯ เป็นเพียงข้อกำหนดเพื่อที่จะออกใบตรวจรับงานจ้างให้แก่ผู้รับจ้างไว้เพื่อนำมาเบิกเงินค่าจ้างเท่านั้น มิใช่เป็นการตรวจรับงานงวดสุดท้ายที่ผู้ว่าจ้างรับมอบงานไว้เพื่อใช้ประโยชน์จากงานต่อไป กรณีที่ผู้รับจ้างส่งงานเกินกำหนดในแต่ละงวด แต่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาส่งมอบตามสัญญา การส่งงานเกินกำหนดมีผลเพียงทำให้ผู้รับจ้างไม่สามารถรับเงินค่าจ้างในงวดนั้นๆ ได้เท่านั้น แต่ผู้ว่าจ้างยังไม่มีสิทธิปรับผู้รับจ้าง และหากผู้รับจ้างสามารถส่งมอบงานงวดสุดท้ายได้ภายในกำหนดเวลาตามสัญญา ผู้ว่าจ้างไม่สามารถปรับผู้รับจ้างได้เลย (หนังสือตอบข้อหารือกรมบัญชีกลางที่ มท ๑๒๐๒/๔๓๓๐ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๗) ทั้งนี้ เว้นแต่สัญญาจ้าง จะกำหนดเงื่อนไขเป็นพิเศษให้มีการปรับระหว่างงวดได้

ในกรณีเมื่อเกิดอันตรายหรือความเสียหายใดๆ เกิดขึ้นแก่งานในระหว่างงวด ดังกล่าว แม้จะเกิดขึ้นจากเหตุสุดวิสัยประการใดก็ตาม ผู้รับจ้างจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายเหล่านั้น โดยจัดหามาใหม่หรือแก้ไขซ่อมแซมให้คืนดี (ความเห็น กวพ. ตามนัยหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร ๑๐๐๑/ว ๒๘ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๕)

^{๕๐} หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กพ) ๑๒๐๔/๑๖๖๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ "กรณีผู้ควบคุมงานได้รับหนังสือส่งมอบงานของผู้รับจ้างไว้เพื่อตรวจสอบแล้ว จึงนำไปส่งมอบให้กับผู้ว่าจ้าง การกระทำของผู้ควบคุมงานดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำแทนผู้ว่าจ้าง ดังนั้น ต้องถือเอาวันที่ส่วนราชการได้รับการส่งมอบงานจากผู้รับจ้างเป็นวันเดียวกับวันที่ผู้ควบคุมงานได้รับหนังสือดังกล่าว.....อย่างไรก็ดี เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงตามบันทึกประจำวันของผู้ควบคุมงานว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๕ ยังไม่แล้วเสร็จ ผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๕ การนับระยะเวลาในการคิดค่าปรับผู้รับจ้าง จึงต้องนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญา (วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๕) จนถึงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จจริง"

^{๕๑} หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งเวียนชักข้อความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการตรวจรับพัสดุ เพื่อถือปฏิบัติตามหนังสือที่ นร. ๑๓๐๔/ว ๕๕๕๕ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

^{๕๒} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ

ข้อ ๑๓๖ สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้ว จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงมิได้ เว้นแต่การแก้ไขนั้นจะเป็นความจำเป็นโดยไม่ทำให้ทางราชการต้องเสียประโยชน์ หรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ ให้อยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ แต่ถ้ามีการเพิ่มวงเงิน จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือขอทำความตกลงในส่วนที่ใช้เงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือ แล้วแต่กรณีด้วย